

ELEMENTI VREDNOVANJA I KRITERIJ OCJENJIVANJA – LOGIKA I FILOZOFIJA

Logika

Nastava logike provodi se kroz četiri domene; *Običan jezik i jezici logike, Misao, svijet i znanstvena spoznaja, Logička svojstva i odnosi te Argumentacija i kritičko mišljenje.*

Elementi ocjenjivanja su: a) **prevođenje**

b) **razumijevanje logičkih sadržaja**

Prvi element ocjenjivanja vrednuje razinu usvojenosti ishoda prve i četvrte domene, a drugi element vrednuje razinu usvojenosti ishoda druge i treće od gore navedenih domena.

Zapravo je najvažniji način ocjenjivanja u predmetu Logika onaj putem **pismene provjere**. Planirano je pisanje dvije do tri pismene provjere za prve tri domene – što kratke, što redovne dulje provjere, s tim da domene načelno mogu biti isprepletene. Iz četvrte se domene – što zbog vremenskih okolnosti, što zbog kraja školske godine – pismena provjera neće pisati, ali je moguće vrednovanje kroz skupni rad koji će obuhvaćati rješavanje zadataka. Pismene će provjere biti koncipirane na način da neće svi zadaci nositi jednak broj bodova, već će se bodovi pripisivati prema stupnju složenosti. One će također sadržavati i dodatne složenije zadatke uz mogućnost dobivanja dodatnih bodova. Ocjenjivat će se upotreba logičkih simbola, preciznost u prijevodima na jezike logike, razumijevanje logičkih sadržaja, snalaženje u korištenju različitih metoda provjere valjanosti, poznavanje i prepoznavanje poznatih tautologija, a tablica ocjenjivanja izgleda ovako:

OCJENA	POSTOTAK
odličan 5	100 do 90 %
vrlo dobar 4	89 do 75 %
dobar 3	74 do 61 %
dovoljan 2	60 do 45 %

Načelno se za ocjenu dobar 3 očekuje da učenik samostalno prevodi rečenice na jezik logike sudova i logike predikata prema zadanom ključu tumačenja, a s jednim kvantifikatorom i jednomjesnim predikatima.

Usmena provjera nije nužna, premda će učenici u načelu često biti na ploči jer na taj način vježbaju, a nastavnica time prati razumijevanje i napredak učenika. Rješavanje zadataka na ploči. kao i sam rad na satu, rezultirat će formativnom bilješkom, a ne brojčanom ocjenom. Bilješka će

okvirno sadržavati sljedeće: učenik samostalno rješava zadatak, poznaje simbole koje u prevođenju treba koristiti i samostalno objašnjava zašto nešto prevodi na određen način, prijevođe provjerava istinosnom tablicom (ili drugom metodom koju radimo), istu zna protumačiti kad ju riješi, odnosno, razumije zašto koristimo tablicu, ispravno koristi Vennove dijagrame i tumači zašto je nešto prikazao upravo na taj način, prepoznaje tautologije i navodi imena poznatih tautologija (vrijedi za logiku sudova i za logiku predikata). U slučaju da je učeniku potrebna asistencija nastavnice u vidu sugeriranja simbola, da su prisutne nesigurnosti oko korištenja simbola u prijevodu ili ne poznaje u potpunosti teoreme, isto će i biti navedeno u bilješki. Za učenike koji ne poznaju simbole, ne uspijevaju samostalno ili uz manju asistenciju prevesti rečenice običnog jezika na jezik logike sudova i logike predikata, koji ne uspijevaju riješiti istinosnu tablicu ili bilo koji oblik ispitivanja različitih logičkih vrijednosti i odnosa te ne pokazuju razumijevanje zašto se nešto uopće radi na određen način, a pri tome ni ne pokazuju trud, formativna će bilješka sadržavati i uputu na čemu poraditi i što bi učenik trebao napraviti da se njegova situacija s predmetom unaprijedi. U konačnici, **formativno vrednovanje uzimat će se u obzir pri zaključivanju ocjene**. Npr., ukoliko učenik nema zadovoljavajući prosjek, a bilješke pokazuju trud i rad tijekom čitave godine, učenik će svakako dobiti priliku za dodatnim zadacima, a kako bi imao što bolju zaključnu ocjenu. Vrijedi i suprotno; ukoliko učenik želi imati bolju zaključnu ocjenu, a bilješke svjedoče o izbjegavanju obavljanja zadataka, prilike neće biti.

Ovo nije jedini način vrednovanja i ocjenjivanja; vrednovat će se obavezna domaća zadaća i to ukoliko je predana, a bez obzira je li točna. Vrijednost koju učenik dobiva u takvom slučaju je +. Tri vrijednosne jedinice (npr., + + +) rezultiraju ocjenom. Učenici će do kraja nastavne godine imati i do dvije ocjene za rad kod kuće ukoliko zadaće predaju u zadanom roku. Na ovaj se način učenike polako uvodi u njima nov predmet i potiče ih se na kontinuiran rad, a koji je onda i nastavnicima lakši za pratiti. Evo koja ocjena bi proizašla iz različitih kombinacija:

TABLICA VREDNOVANJA			OCJENA
+	+	+	plus, plus, plus
+	+	+/-	plus, plus, plus i minus
+	+	-	plus, plus, minus
+	+/-	+/-	plus, plus i minus, plus i minus
+	+/-	-	plus, plus i minus, minus
+/-	+/-	+/-	plus i minus, plus i minus, plus i minus
+	-	-	plus, minus, minus
+/-	+/-	-	plus i minus, plus i minus, minus
+/-	-	-	plus i minus, minus, minus
-	-	-	minus, minus, minus

NAPOMENA: Ocjena dobar 3 s uskličnikom je zapravo između dovoljan 2 i dobar 3. Ukoliko učenik kasnije bude u poziciji da je ocjena između – a ovaj put je ocjena dobar 3 s uskličnikom – ocjena će biti ona niža.

ZAKLJUČIVANJE OCJENA

Ocjena ne mora biti aritmetička sredina, ali jednako će se vrednovati sve dobivene ocjene (tj., domaća zadaća vrijedi jednako kao i pismene provjere). Ukoliko učenik na kraju ima prosjek 2,4 te 3,4 ili 4,4 dobit će dodatne zadatke za veću ocjenu prema tome u kojem gradivu je bio slabiji. Ukoliko je prosjek 2,3 te 3,3 ili 4,3 učenik će dobiti priliku odgovarati gradivo cijele godine prema dogovoru s nastavnicom. **Učenici kojima ocjena sadrži .3 prosjek, a nemaju afirmativne formativne bilješke, neće imati priliku odgovarati za veću ocjenu. Manji prosjeci od spomenutih neće ostavljati mogućnost ispravljanja ili odgovaranja za veću ocjenu. Ispravljaju se samo negativne ocjene zbog male satnice predmeta, a odgovarati se za veću ocjenu može u gore spomenutim okolnostima.**

Elementi vrednovanja i kriteriji ocjenjivanja ponovno su dogovoreni na sastanku društvenog aktiva održanom 22. 8. 2025.

Filozofija

Nastava filozofije provodi se kroz četiri domene; *Postojanje i svijet, Spoznaja i znanje te Djelovanje i orijentacija* – što su obavezne domene, a četvrta je izborna i planirana je obrada domene *Filozofija politike*.

Elementi ocjenjivanja su: a) **poznavanje filozofskih pojmova i sustava**

b) **filozofska analiza i argumentacija**

Bez obzira na domenu, ocjena se može dobiti iz bilo koje rubrike jer to ovisi o tome što se od učenika određenim zadatkom traži, odnosno, što se vrednuje.

Usmena provjera nije nužna, premda se očekuje neki vid razgovora i diskusije s učenicima uzevši u obzir ishode nastave filozofije, a to je – između ostalog – razvoj kritičkog mišljenja. S obzirom da nam nikako nije u cilju reproduciranje naučenog, ni usmena provjera ne smije biti klasičnog tipa, a posebice jer se od učenika očekuje promišljanje i povezivanje. Stoga će prva ocjena (a i po koja kasnije) biti ocjena kumulativnog tipa, koja će pratiti sljedeće; aktivnost i razgovor na satu, domaće zadaće te razne radne i misaone zadatke koji će se raditi grupno, u paru ili individualno. Posebnu ocjenu također kumulativnog tipa učenici će dobiti iz debate i rasprave na zadanu temu za što se i preporuča da proiziđe iz nekoliko takvih debata i rasprava. Na ovaj se način učenicima olakšava ulazak u njima nov predmet, potiče ih se da rade kontinuirano, da su spremni za svaki sat, a i nastavnici je lakše pratiti njihov rad i napredak. Sistem je jednako osmišljen kao za nastavu logike (vidjeti gore priloženu šarenu tablicu); nakon tri vrijednosti (npr. + + +), učenik dobije ocjenu koja će ići u rubriku s obzirom na tip zadataka. Klasične pismene provjere također nema, ali se mogu ocjenjivati radni zadaci (na način koji je gore spomenut). Najvažniji moment u

predmetu Filozofija je **esej**. Esej će se pisati iz dvije domene, odnosno, cjeline; *Postojanje i svijet* te *Spoznaja i znanje*. Budući da će se kroz esej od učenika provjeravati razni elementi, za esej će učenici dobiti ocjenu iz obje rubrike prema dolje razrađenim tablicama:

TABLICE ZA VREDNOVANJE ESEJA

ASPEKT VREDNOVANJA	BODOVI
1. RELEVANTNOST TEZE	0 - 2
Teza eseja je relevantna s obzirom na temu.	2
Teza eseja je djelomično relevantna s obzirom na temu.	1
Teza eseja nije relevantna s obzirom na temu.	0
2. STRUKTURA I ORGANIZACIJA	0 - 2
U uvodnom dijelu je iznesena jasno formulirana teza. Esej ima potrebnu trodijelnu strukturu; uvod, razradu s argumentima i citatima te zaključak koji je suma rečenog, odnosno, u kojem se ne iznosi nova tema i/ili ideja. Elementi središnjeg dijela su jasno, logički povezani. Zaključak također logički slijedi iz prethodno rečenog.	2
U uvodnom dijelu je postavljena teza, premda nejasno formulirana. Struktura je djelomično prisutna; nije potpuno jasan prijelaz iz uvoda u središnji dio te zaključak. U zaključku postoje naznake otvaranja nove problematike. Ne postoji potpuni logički slijed unutar središnjeg dijela ni iz središnjeg u zaključni.	1
Jasno postavljena teza u uvodu i trodijelna struktura su potpuno izostali.	0
3. ARGUMENTACIJA	0 - 4
Argumenti su jasno artikulirani, obrazloženi, originalni i prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti potkrepljuju tezu. Argumenti su odraz učenikove detaljne analize zadanih filozofskih tekstova i problema. Vidljiv je visok stupanj kritičnosti i razumijevanja materije. Argumentaciju prate i jasno prezentirani i analizirani protuargumenti. Cijeli središnji dio je logički konzistentan.	4
Argumenti su donekle jasno artikulirani i obrazloženi, ali manje originalni; ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti djelomično potkrepljuju tezu; argumentacija je mjestimično pogrešna. Argumenti su odraz učenikove analize zadanih filozofskih tekstova i problema, premda analiza nije detaljna. Vidljiv je stupanj kritičnosti i razumijevanja materije u korektnoj mjeri. Argumentaciju prate i protuargumenti koji su u nekim	3

mjestima pojednostavljeni, nedovoljno razrađeni ili djelomično pogrešno prezentirani. Cijeli središnji dio je logički konzistentan.	
Argumenti su donekle jasno artikulirani i obrazloženi, ali manje originalni; ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti djelomično potkrepljuju tezu; argumentacija je mjestimično pogrešna. Argumenti su odraz učenikove analize zadanih filozofskih tekstova i problema, premda analiza nije detaljna ili je djelomično pogrešna. Vidljive su naznake kritičnosti, ali u manjoj mjeri te je razumijevanje materije djelomično pogrešno, odnosno, izostaje rješenje problema zadanog temom eseja. Protuargumenti su promašeni za argumentaciju. Cijeli središnji dio je logički nepotpuno konzistentan.	2
Argumenti su dosta nejasno artikulirani i obrazloženi, nisu originalni; ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti djelomično potkrepljuju tezu; argumentacija je mjestimično pogrešna. Argumenti su odraz učenikove analize zadanih filozofskih tekstova i problema, premda analiza nije detaljna ili je djelomično pogrešna. Stupanj kritičnosti je vrlo nizak ili izostao te je razumijevanje materije djelomično pogrešno, odnosno, izostaje rješenje problema zadanog temom eseja. Protuargumenti su potpuno izostali. Cijeli središnji dio je logički nepotpuno konzistentan.	1
Argumenti nisu jasno artikulirani, obrazloženi, originalni i ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti ne potkrepljuju tezu. Detaljna analiza zadanih filozofskih tekstova i problema je izostala. Izostao je zadovoljavajući stupanj kritičnosti i razumijevanja materije; ne postoji razumijevanje implikacija vlastitih stavova. Protuargumenti su u potpunosti izostali. Cijeli središnji dio nije logički konzistentan.	0
4. TOČNOST I KVALITETA CITATA	0 - 3
Navedeni citati su točni, relevantni za tezu i temu te se logički uklapaju u središnji dio, odnosno, argumentaciju.	3
Navedeni citati su točni, ali ne i potpuno relevantni za tezu i temu te se logički donekle, ali ne i potpuno uklapaju u središnji dio, odnosno, u argumentaciju.	2
Navedeni citati su djelomično točni i manje relevantni za tezu i temu te djelomično izostaje logičko uklapanje u središnji dio, odnosno, argumentaciju.	1
Citati su pogrešno navedeni ili potpuno izostali, nisu relevantni za tezu i temu te logički potpuno nekonzistentni.	0
5. PRIMJERENOST PRISTUPA TEMI	0 - 2
Tema eseja je pogodena. Bogati i adekvatni primjeri koji se koriste pokazuju visok stupanj poznavanja i razumijevanja filozofske materije.	2
Tema eseja je pogodena, ali su primjeri oskudni, premda relevantni za temu. Poznavanje i razumijevanje filozofske materije je na korektnoj razini.	1

Tema eseja je djelomično pogođena ili promašena, a primjeri su neadekvatni ili u potpunosti izostali.	0
NAJVEĆI BROJ BODOVA	13

NAPOMENA: Ocjena proizašla iz prve tablice upisuje se u rubriku *Filozofska analiza i argumentacija*.

ASPEKT VREDNOVANJA	BODOVI
POZNAVANJE FILOZOFSKIH POJMOVA I SUSTAVA	0 - 4
Korišten je dovoljan broj filozofskih pojmova, upotreba je logična, u smislu da su pojmovi prikladni za temu i tezu. Prisutna je visoka razina razumijevanja i adekvatno smještanje pojmova unutar raznih filozofskih sustava, odnosno, pravilno isticanje razlika određenog pojma u sklopu različitih sustava.	4
Korišten je približno dovoljan broj pojmova, ali oni nisu u potpunosti adekvatno iskorišteni za temu i tezu ili je vidljivo korektno, ali ne i potpuno razumijevanje istih. Postavljanje pojmova u određeni filozofski sustav je djelomično ispravno.	2 - 3
Korišten je vrlo mali broj pojmova. Izostalo je razumijevanje pojma i adekvatno smještanje s obzirom na temu i tezu – pojam se ovlaš spominje, nije objašnjen niti logički nužan za razradu. Izostaje primjereno smještanje unutar filozofskog sustava.	1
Izostala je upotreba traženih pojmova.	0

NAPOMENA: Ocjena proizašla iz druge tablice upisuje se u rubriku *Poznavanje filozofskih pojmova i sustava*.

Prema određenom broju bodova i postotku koji iz toga proizlazi, učenik će dobiti ocjenu kako slijedi iz tablice:

OCJENA	POSTOTAK
odličan 5	100 do 90 %
vrlo dobar 4	89 do 80 %
dobar 3	79 do 60 %
dovoljan 2	59 do 50 %

Učenici će dobiti lektiru koja će se obrađivati u drugom polugodištu. Lektira će na neki način biti suma i ponavljanje prvih dviju domena, a za nju će učenici dobiti usmjeravajuća pitanja za čitanje. Na nastavi ćemo imati raspravu – za što će učenici koji se iskažu imati priliku dobiti ocjenu iz *filozofske analize i argumentacije* te će učenici dobiti nekoliko pitanja za što će svi dobiti ocjenu. Ocjena će ići u rubriku *poznavanje filozofskih pojmova i sustava* prema zadanoj bodovnoj tablici i prema tablici s postotkom. Za treću domenu *Djelovanje i orijentacija* planiran je niz debata i rasprava iz čega će proizaći ocjena iz druge rubrike. Za četvrtu izbornu domenu pristupamo malo ležernije jer je za maturante kraj godine; nakon gledanja filma za koji će učenici dobiti usmjeravajuća pitanja i gradivo će se obraditi unaprijed, opet ćemo imati raspravu i odgovaranje na pitanja ili će učenici pisati kratak osvrt, što će rezultirati ocjenama iz vrlo vjerojatno obje rubrike (ovisno o vremenskim okolnostima, itd.).

Rad i napredak učenika pratit će se i formativnim vrednovanjem koje može utjecati na zaključnu ocjenu.

ZAKLJUČIVANJE OCJENA

Ocjena ne mora biti aritmetička sredina, te se iz ovog predmeta neće jednako vrednovati svi elementi, preciznije, prednost će se davati ocjenama iz eseja. Eseji će u konačnici nositi 70% ocjene iz filozofije. Ukoliko učenik na kraju ima prosjek 2,4 te 3,4 ili 4,4 dobit će dodatne zadatke za veću ocjenu prema tome u kojem gradivu je bio slabiji. Ukoliko je prosjek 2,3 te 3,3 ili 4,3 učenik će dobiti priliku odgovarati gradivo cijele godine prema dogovoru s nastavnicom. Ovo vrijedi isključivo za učenike koji imaju afirmativne bilješke. Dakle, ukoliko učenik ne pokazuje trud i ne radi traženo tijekom godine, ukoliko ocjena bude na granici, neće biti prilike za veću ocjenu. **Manji prosjeci od gore navedenih neće ostavljati mogućnost ispravljanja ili odgovaranja za veću ocjenu. Ispravljaju se samo negativne ocjene, a odgovarati se za veću ocjenu može u također gore spomenutim okolnostima.**

Elementi vrednovanja i kriteriji ocjenjivanja ponovno su dogovoreni na sastanku društvenog aktiva održanom 22. 8. 2025.